

ЦИФРОВА ВІЙНА МІЖ США І КНР

Поліщук Л. С.

к.е.н., доц., доцент кафедри світового господарства
і міжнародних економічних відносин

Інституту міжнародних відносин
Київського національного університету імені Тараса Шевченка

Британське видання *The Economist* склало новий рейтинг загроз світовій економіці у 2019-2020 рр.[4]. Серед 10 найважливіших називають: ризики переростання конфлікту між КНР та США у повномасштабну торговельну війну, можливу рецесію економіки США через надмірну заборгованість американських компаній, уповільнення зростання в КНР, а також нанесення шкоди великим сегментам Інтернету через кібератаки, котрі також можуть перерости у масштабні цифрові війни.

На тлі нового глобального конфлікту між США і Китаєм в фокусі загальної уваги опинилося геополітичне значення ключових цифрових технологій. У КНР почали розробку 6G мереж, розпочалась конкурентна боротьба за лідерство у розробках штучного інтелекту.

Те, що відбувається сьогодні між Китаєм і США – зовсім не про експортні мита, профіцит взаємної торгівлі, порушення правил СОТ, не про захист інтелектуальної власності. Це про те, яка країна стане власником ключових технологій цифрової економіки і всього нового технологічного укладу, хто очолить Четверту індустріальну революцію. Те, що відбувається сьогодні між Китаєм і США – зовсім не про експортні мита, профіцит взаємної торгівлі, порушення правил СОТ, не про захист інтелектуальної власності. Це про те, яка країна стане власником ключових технологій цифрової економіки і всього нового технологічного укладу В епоху технологічної трансформації всіх галузей економіки і сфер життя такі можливості рівносильні безумовному світовому пануванню на десятиліття або навіть назавжди. Експерти називають це спрацьовуванням «пастки Фуکیدіда», в якій війна неминуча, якщо у держави – претендента на лідерство, могутність (технологічне, яке сьогодні є все) зростає, а держава – нинішній (технологічний) лідер, побоюється втратити свою колишню могутність (безумовні переваги у всіх можливих технологіях) [2].

Мережевий нейтралітет, локалізація даних, конфіденційність і конкурентні умови – ось лише дециця регуляторних питань, які є предметом спору в цифрових торгових війнах, що з'явилися з переходом на

цифрові технології.

Модель фінансування науково-технічного розвитку США багато в чому відрізняється від китайської. Зокрема, США орієнтується на приватний спекулятивний капітал, котрий містить багато ризиків через бульбашки, що мають властивість лускатися і в довгостроковому плані венчурні проекти не завжди через надмірну комерціалізацію прибуткові. КНР до приватного венчурного капіталу додає стратегічну підтримку з боку держави і забезпечує планомірне впровадження результатів НТП у ключові сфери промисловості і торгівлі. Надзвичайна динаміка у реалізації найновітніших технологічних проектів пов'язана із завданнями 13-ї п'ятирічки та Стратегією «Зроблено в КНР 2025», котрі передбачають всеохоплюючу модернізацію промисловості країни, самостійність у сфері ключових технологій, частку базових компонентів та критичних матеріалів вироблених в КНР -70% до 2025 р. [1].

США раніше також значно більше дотримувалися моделі державної підтримки і багато американських ІТ-компаній завдячують своїм успіхом не в останню чергу саме їй.

Експерти Bloomberg порівняли здобутки кожної країни з точки зору технологічних переваг. Зокрема, оцінили вартість технологічних компаній, котрі є провідними гравцями у сфері програмного забезпечення, розробки смартфонів, інтернет-торгівлі, пошукових сервісів та соціальних мереж. Найдорожчими виявилися компанії США (7 із першої десятки.) Також США переграє КНР у виробництві чипів, продуктивності кваліфікованих кадрів, залученні венчурного капіталу. Натомість КНР є лідером у покритті та інтенсивності Інтернету, розвитку 5G та сфери комунікацій, виробничих потужностей, так як більшість ІТ-компаній розміщені саме там [1].

Як бачимо, арсенал «технологічної зброї» великий, ефективний, і він уже весь задіяний. І, звичайно, початок технологічної війни між США і Китаєм прискорить початок формування навколо них двох технологічних блоків. Кожна країна (саме країна, а не компанія) повинна буде чітко визначитися – на чиєму вона боці, чиї технології використовує. Для тих же країн, які з яких-небудь причин вирішать грати власну геотехнологічну гру, в першу чергу, потрібна стратегія, що відповідає національним інтересам і можливостям. Це стосується і України.

Список використаних джерел:

1. Who's Winning the Tech Cold War? A China vs U.S. Scoreboard. URL: <https://www.bloomberg.com/graphics/2019-us-china-who-is-winning-the-tech-war/>.

2. Сверхдержавы меряются микрочипами. URL: https://www.kommersant.ru/doc/4050020#id_illustration_01.

3. Цифровые войны: почему ЕС проигрывает США и Китаю и где здесь мы. URL: <https://tech.liga.net/technology/opinion/tsifrovye-voyny-pochemu-es-proigryvaet-ssha-i-kitayu-i-gde-zdes-my>.

4. The Economist назвал 10 головних ризиків для світової економіки у 2019 році. URL: <https://www.rbc.ru/economics/26/02/2019/5c750e129a79475a461dfa70>.

5. Cause for concern? The top 10 risks to the global economy 2019. URL: https://pages.eiu.com/rs/753-RIQ-438/images/Global_risks_2019.pdf.